

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5657/2022
01.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Драгане Бољевић, Данијеле Николић, Бранке Дражић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван Милосављевић, адвокат из ..., против тужене „Credit Agricole Bank Србија“ ад Нови Сад, чији је пуномоћник Рајко Марић, адвокат из ..., ради утврђења делимичне ништавости уговора и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Пожаревцу Гж 1296/21 од 09.12.2021. године, у седници одржаној 01.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Пожаревцу Гж 1296/21 од 09.12.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Пожаревцу Гж 1296/21 од 09.12.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Пожаревцу П 887/21 од 11.08.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 31.795,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П 887/21 од 11.08.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава одредба члана 10. став 2. алинеја 1. тачка 1. уговора о ауто-кредиту број ...-...-... од 10.02.2014. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 21.475,05 динара са законском затезном каматом од 10.02.2014. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу Гж 1296/21 од 09.12.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 10. став 2. алинеја 1. тачка 1. уговора о ауто-кредиту број ...-...-... од 10.02.2014. године, као и да му тужена на име стицања без основа исплати износ од 21.475,05 динара са законском затезном

каматом од 10.02.2014. године до исплате. Ставом другим изреке другостепене пресуде обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 32.640,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, као корисник кредита, са туженом банком, дана 10.02.2014. године, закључио уговор о ауто-кредиту број ...-...-.... Чланом 1. наведеног уговора тужена је тужиоцу одобрила кредит у износу од 9.278,57 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан пуштања средстава у течај, са роком враћања кредита од 84 месеца и износом учешћа од 3.897 евра, ради куповине возила. Побијаном одредбом члана 10. став 2. алинеја 1. тачка 1. уговора, одређено је да је тужилац у обавези да по основу трошкова за обраду кредитног захтева банци плати накнаду за обраду кредитног захтева у висини од 2% од вредности одобреног кредита, тј. износ од 185.57 евра једнократно. По основу наведене одредбе тужена је од тужиоца, дана 10.02.2014. године, наплатила износ од 21.475,05 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, те је применом одредби чланова 12, 15, 47, 103, 105. и 1065. Закона о облигационим односима, усвојио тужбени захтев тужиоца. С обзиром на то тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног по ништавој одредби на основу члана 104. и 214. ЗОО са законском затезном каматом од дана стицања, јер је тужена банка несавестан стицалац.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је тужбени захтев тужиоца одбио из разлога што је тужилац на дан закључења уговора потписом потврдио да је од банке примио план отплате кредита и преглед битних елемената кредита, којим документима су му предочени сви подаци који улазе у обрачун ефективне каматне стопе. Осим тога, ниједним позитивним прописом није конституисана обавеза банке да може наплатити само стварне трошкове обраде кредита, односно да кориснику кредита мора приказати спецификацију структуре и висине трошкова који су обухваћени збирним износом трошкова кредита наведених у понуди коју је корисник кредита прихватио закључењем уговора.

Врховни касациони суд налази да је становиште другостепеног суда неправилно.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да је уговор ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. Уговор је ништав и кад је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама („Службени гласник РС“ бр. 107/2015 и 14/2015) у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камате и накнаде банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова, а то право банке регулисано је подзаконским актима и то: одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11...39/14, у примени од 05.12.2011. године).

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице, за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог закона, понуда се исписује на посебном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу података и поред осталог садржи, ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или промењиви, а ако су промењиви, периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др-тачка 10).

На основу наведених одредби закона следи да банка има право на наплату трошкова и накнаду банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала. Ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова. У конкретном случају, тужена није доказала да је, у предуговорној фази, достављањем понуде на одговарајућем обрасцу, информисала тужиоца, као корисника кредита, о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, па и трошкова накнаде за обраду кредитног захтева, који је предмет овог спора. Због тога је ништава одредба уговора, закљученог између парничних странака, о наплати накнаде за обраду кредитног захтева, сходно одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, јер је противна принудним прописима. Последице ништавости је обавеза тужене да тужиоцу врати оно што је примила по основу ништаве одредбе уговора, а то

је износ од 21.475,05 динара са законском затезном каматом од дана стицања, у смислу одредбе члана 104. у вези са чланом 214. Закона о облигационим односима.

Са изнетих разлога, по оцени овог суда, правилна је одлука првостепеног суда.

Одлуку о трошковима парничног поступка, првостепени суд је донео правилном применом одредби члана 153. став 1. и 154. став 1. Закона о парничном поступку.

Са изнетих разлога, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Одлуку о трошковима ревизијског поступка, садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку. Тужиоцу су признати трошкови на име састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања те парничне радње, као и трошкови на име судске таксе на ревизију у износу од 5.518,00 динара и такса на одлуку по ревизији од 8.277,00 динара, све према ТТ.

**Председник већа - судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић